

Poznań, 16 marca 2016 r.

Nr ref. 08/03/2017

Szanowny Pan

Witold Kołodziejski

Przewodniczący Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji

Szanowny Panie Przewodniczący,

Polska Izba Radiodyfuzji Cyfrowej przesyła następującą opinię na temat strategii działania Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji na kolejne 6 lat:

I. NAZIEMNA TELEWIZJA I RADIOFONIA CYFROWA

- 1. HD jako obowiązujący standard w DVB-T.** Wskazanie przez KRRiT HD, jako docelowego standardu nadawania w niedalekiej przyszłości, jest bardzo dobrą decyzją regulacyjną dla rynku NTC. Decyzja ta eliminuje wszelkie dylematy, które wpływają na zachowanie rynku i bezpieczeństwo prowadzenia na nim działalności biznesowej. Należy też przy tej okazji zaznaczyć rynkowy trend do dalszej poprawy jakości obrazu (np. treści w formacie 4K). Po standardzie High Definition to kolejny krok systematycznie pojawiający się w ofercie zarówno producentów sprzętu audio video, jak i producentów treści telewizyjnego. Natomiast uwzględnienie w strategii KRRiT działań, mających na celu wprowadzenie lepszych standardów kompresji sygnału video (HEVC) pozwalających również na transmisję treści 4K na naziemnych platformach cyfrowych jest kierunkiem słusznym, jednak z uwzględnieniem uwag, które Izba przedstawia w dalszej części niniejszego dokumentu.

Proces przechodzenia z nadawaniem programów w NTC na jakość HD powinien opierać się na wypracowanej wspólnie z rynkiem, uwzględniającej zobowiązania regulacyjne długoterminowej polityce państwa, uwzględniającej zarówno cele społeczne jak i gospodarcze. Izba oczekuje, że w swojej strategii KRRiT przestawi spójną koncepcję ukierunkowaną na efektywny rozwój NTC. Zdaniem Izby w strategii tej powinny znaleźć się rozwiązania angażujące KRRiT, Ministerstwo Cyfryzacji i Prezesa UKE (dalej: „Regulatorzy”) w taki sposób, aby całościowa polityka regulacyjna obszarów powiązanych z NTC pozwalała przedsiębiorcom na podejmowanie długoterminowych decyzji biznesowych. Dodatkowo, strategia KRRiT powinna uwzględniać zmiany technologiczne w obszarze NTC a także zmiany modelu korzystania z usług

audiowizualnych przez odbiorców. Warto wskazać, że takie podejście powinno uspołnić regulacje aspektów strategicznych tak, by nie były regulowane sprzecznie, a także zmianę wymagań (może nawet deregulację?) kwestii dalszego rzędu (na przykład identyfikatorów programów w sygnale multipleksów) tak, aby możliwe było świadczenie nowoczesnych usług audiowizualnych (na przykład usług hybrydowych).

Operatorzy i nadawcy na rynku NTC otrzymali od Prezesa UKE decyzje rezerwacyjne na nadawanie programów na multipleksach cyfrowych, decyzje te m.in. wskazywały, w jakim standardzie nadawane będą poszczególne programy (DVB-T) i w większości będą one obowiązywały do końca roku 2023, zatem operatorzy i nadawcy określali swoje biznesplany bazując na założeniach wynikających z tych decyzji, toteż zmiana zasad w trakcie obowiązywania tych decyzji wymagać powinna deklaracji ze strony Regulatorów lub szerzej – ze strony państwa o stopniu dofinansowania nowo proponowanych zmian. Zdaniem Izby zmiany aranżacyjne multipleksów NTC wymagają po stronie operatorów podjęcia pilnych analiz technicznych oraz oszacowania kosztów związanych z taką zmianą i określenia zasobów koniecznych do odtworzenia istniejącej oferty programowej. A zatem pojawia się istotne i kluczowe pytanie co do modelu i trybu pokrywania kosztów, będących wynikiem zmian decyzji regulacyjnych w okresie ich obowiązywania (wymuszona zmiana technicznych warunków decyzji rezerwacyjnych).

Kolejną kwestią, która powinna zostać wyjaśniona/rozwiązana zanim nastąpi zmiana standardu nadawania to sprawy uzgodnień międzynarodowych, które obecnie są bardzo niekorzystne dla Polski. Należy przeprowadzić obszerne i rzetelne analizy kompatybilności pomiędzy służbą radiodfuzyjną (NTC) i służbą ruchomą. Analizy te powinny uwzględniać wszystkie możliwe scenariusze rozwoju tych służb.

Dopiero rozwiązanie powyżej wskazanych kwestii powinno być czynnikiem wyzwającym rozpoczęcie procesu zmiany standardu nadawania i zmiany sposobu kompresji. Jednak należy pamiętać, iż określenie tych parametrów powinno uwzględniać rozwój technologii – faktyczna zmiana standardu nadawania w Polsce najprawdopodobniej nastąpi dopiero w roku 2022 i przedwczesne przyjęcie założeń standaryzacyjnych może w przyszłości skutkować wdrożeniem przestarzałych rozwiązań. Dobrym przykładem powinien być tu proces wdrażania standardu DVB-T2/HEVC w Niemczech, gdzie decyzja o tym, że wdrożony zostanie właśnie DVB-T2/HEVC zapadła na ok. 1,5 roku przed rozpoczęciem całego procesu migracji.

I co najważniejsze, jeżeli powyższe kwestie pozostaną nierozwiązane – w szczególności uzgodnienia międzynarodowe – to możliwa jest sytuacja, w której pojawią się nowe ramy prawno-regulacyjne bez możliwości ich zrealizowania.

2. **Oferta programowa w NTC – bez zmian.** Zdaniem Izby kierunek przyjęty przez KRRiT, polegający na nierozszerzaniu oferty NTC o nowe programy, lecz oferowaniu odbiorcom aktualnej oferty w wysokiej rozdzielczości, jest kierunkiem słusznym. Izba z zadowoleniem przyjmuje

zapisane w konsultowanym dokumencie plany KRRiT, związane z uruchomieniem w okresie 2017-2022 nowego multipleksu telewizyjnego MUX-5. Zgadza się z regulatorem rynku, że NTC posiada znaczny, niewykorzystany obszar wzrostu, którego bezpośrednim wyrazem w ostatnim okresie był popyt na kanały TV na MUX-8. W ocenie Izby istotne jest przy tym, aby nie rozdrabniać rynku – lepiej przeznaczyć te pasma na kanały HD niż na zwiększenie liczby kanałów gorszej jakości.

3. **MUX 5 – pierwszy MUX wyłącznie HD.** Rzeczywiście jest tak, że standard nadawania HD staje się z dnia na dzień rozwiązaniem powszechnym. Jesteśmy świadkami tego procesu i przychylamy się do opinii, że jest on nieuchronny. Wydaje się jednak, że obciążenie MUX 5 standardami DVB-T2/HEVC bez skonsultowania tego parametru funkcjonowania kolejnego multipleksu w ramach prowadzonego postępowania selekcyjnego jest błędne. Po uruchomieniu drugiej dywidendy takiego dylematu już nie będzie, jednakże do tego czasu to rynek powinien zdecydować w jakim standardzie nadawać.

Należy jednak mieć na uwadze, że zaproponowane przez KRRiT przeznaczenie MUX-5 na promowanie nadawania HD wiąże się z ponoszeniem przez nadawców dodatkowych kosztów związanych z taką promocją. Zatem, zdaniem Izby prace KRRiT związane z przejściem nadawania na HD powinny wpisywać się w szerszy proces, w którym będzie opracowany plan działań mający na celu osiągnięcie przejścia nadawania na HD w sposób efektywny i optymalny kosztowo. Wypracowanie tego rozwiązania powinno angażować zarówno rynek jak i Regulatorów tak, aby opracowane rozwiązania uwzględniały interesy i potrzeby wszystkich interesariuszów procesu m.in. powinny uwzględniać kwestie finansowe wynikające z proponowanych zmian, tj. pozwalały na dofinansowanie, pokrycie części kosztów dla uczestników rynku w taki sposób, aby relatywnie wysokie koszty związane z przejściem na nadawanie/odbior treści HD nie stanowiły bariery ograniczającej proces.

Należy również pamiętać, że na rynku funkcjonuje również multipleks mobilny (MUX-4), więc planując całłościowy plan przejścia nadawania na HD warto również uwzględnić możliwą rearanżację (refarming) kanałów, by zarówno NTC stacjonarna jak i NTC mobilna funkcjonowały w dłuższej perspektywie efektywnie.

Ponadto, zdaniem Izby stworzenie jednego multipleksu NTC DVB-T2/HEVC i pozostawienie pozostałych multipleksów w standardzie DVB-T SD przez pewien czas wiązało się będzie z zamieszczeniem na rynku, które to zamieszczenie niekoniecznie będzie służyło promocji rozwiązań HD. Tu ponownie pojawia się kwestia wypracowania przez Regulatorów we współpracy z rynkiem katalogu zachęt dla użytkowników by zmieniali swoje urządzenia końcowe na takie, które pozwolą na pełne korzystanie z nowoczesnej oferty NTC. – np. taką zachętą mogłoby być dofinansowanie procesu wymiany wyposażenia.

Podsumowując, zdaniem Izby kierunek działań KRRiT w zakresie nadawania NTC w HD jest jak najbardziej słuszny, jednak by toczył się on sprawnie i zakończył sukcesem, konieczne jest poczynienie przygotowań, rozumianych jako doprowadzenie do zawarcia odpowiednich porozumień międzynarodowych gwarantujących niezakłóconą możliwość korzystania z pasma 470 – 790 MHz, wypracowanie z rynkiem (nadawcami/operatorami multipleksów NTC) zasad przejścia na nowy standard – termin przejścia, standard kodowania (HEVC czy może jakiś inny, nowszy standard), zakres wsparcia rynku w związku ze zmianą praw nabytych i wynikających z tego kosztów, a także koniecznością wymiany sprzętu zarówno po stronie nadawczej, jak i odbiorczej kilka lat po przejściu na nadawanie cyfrowe.

4. **Warunki techniczne dla odbiorników telewizyjnych.** Uważamy, że ustawowe określenie daty tzw. switch-off to warunek konieczny do płynnego przejścia na odbiór telewizji naziemnej w nowym standardzie. Kolejnym, późniejszym krokiem powinno być przyjęcie warunków technicznych dla odbiorników telewizyjnych, a działania te powinny uwzględniać rozwój rynku tak, aby zaoferować użytkownikom końcowym rozwiązanie najnowocześniejsze w danym momencie. Aby to osiągnąć, określenie tych warunków powinno nastąpić bliżej terminu swich-off. Jednak zanim to nastąpi, konieczne jest zamknięcie szeregu kwestii, mogących zablokować cały proces (uzgodnienia międzynarodowe, analizy kompatybilności pomiędzy służbą radiodfuzyjną (NTC) i służbą ruchomą, warunki wsparcia rynku w związku z koniecznością zmiany modeli biznesowych (nadawcy, operatorzy multipleksów) czy też z koniecznością wymiany sprzętu (użytkownicy końcowi). Po wydaniu stosownego rozporządzenia nie dozwolone będzie sprzedawanie telewizorów i „set-top-box`ów” nie spełniających tych wymagań pod groźbą kar jak w poprzednim procesie „switch-off”. Przychylamy się do propozycji KRRIT, że najlepszy, najbardziej prawdopodobny termin uruchomienia drugiej dywidendy to rok 2022.
5. **MUX 5.** Nasza Izba z zadowoleniem przyjmuje zapisane w konsultowanym dokumencie plany KRRIT związane z pilnym uruchomieniem w okresie 2017-2022 nowego multipleksu telewizyjnego. Zgadzamy się, że NTC posiada znaczny niewykorzystany potencjał, którego bezpośrednim wyrazem w ostatnim okresie był popyt na kanały TV na MUX 8. Uważamy, co zostało uzasadnione powyżej, że w okresie do uruchomienia drugiej dywidendy zasoby MUX-5 powinny być wykorzystane do nadawania sygnału audiowizualnego.
6. **Ograniczenia techniczne UKF i Rozwój radiofonii w DAB+.** W miejscach, gdzie nie są dostępne zasoby dla emisji FM należy umożliwić wykorzystanie zasobów pod emisję radia cyfrowego DAB+ i zaproponować nadawcom możliwość emisji.
7. **Multipleksy lokalne w dużych miastach.** Tam gdzie to możliwe popieramy wykorzystanie wolnych zasobów częstotliwości, także tych spoza GE06. Polityka efektywnego wykorzystania pasma w tym przypadku wychodzi naprzeciw potrzebom społeczności lokalnych. Należy dać szansę małym lokalnym nadawcom DAB+ w powiatach, miastach itd.

8. **Migracja programów analogowych do DAB+.** W opinii Izby zapewnienie możliwości migracji to dobry ruch. Popieramy stanowisko, że Nadawcy sami powinni decydować, czy i ewentualnie kiedy przejdą na nadawanie cyfrowe.
9. **Warunki techniczne dla radiowych odbiorników cyfrowych.** W celu zapewnienia poprawnej pracy odbiorników i bezpieczeństwa inwestycji w te urządzenia absolutnie niezbędne i pilne jest stworzenie minimalnych wymagań krajowych dla odbiorników radia cyfrowego DAB+ w formie Rozporządzenia odpowiedniego ministra.

II. NOWE MEDIA (INTERNET)

Zmiany unijnego prawa mediów

Obecnie, ze względu na regulacje tej części rynku w Polsce są bardziej restrykcyjne, niż analogiczne regulacje prawa wspólnotowego, zatem w opinii Izby wszelkie działania KRRiT zmierzające do wyrównania szans i warunków świadczenia usług przedsiębiorcom polskim i zagranicznym świadczącym usługi na terenie Polski zasługują na poparcie. W przeciwnym wypadku przedsiębiorcy polscy stają na straconej pozycji względem podmiotów niedziałających pod polskim prawem a tym samym nie są w stanie skutecznie z nimi konkurować, szczególnie, że oprócz przewagi regulacyjnej przedsiębiorcy zagraniczni bardzo często są graczami globalnymi i skala ich działalności stanowi dodatkowy aspekt utrudniający skuteczną konkurencję. Zwracamy uwagę, że dostarczanie treści w Internecie rządzi się odmiennymi zasadami niż dostarczanie klasycznych usług linearnych – odmiennie są środki dostarczania tych treści, odmiennie są urządzenia końcowe i odmiennie są zachowania odbiorców, którzy w przypadku usług w Internecie mają zdecydowanie większą możliwość wyboru, zatem KRRiT powinna uwzględnić w swojej strategii zmiany modelu korzystania z dostępnych treści przez użytkowników końcowych.

W dobie tak łatwego dostępu do treści poprzez Internet coraz większym problemem dla nadawców staje się kwestia uzyskiwania nieuprawnionego dostępu do treści przez nieuczciwych przedsiębiorców i czerpanie przez nich korzyści z kradzieży tych treści. Legalnie działający przedsiębiorcy ponoszą z tego powodu duże straty i w związku z tym Izba zwraca się do KRRiT o uwzględnienie w swej strategii tego jakże istotnego obszaru funkcjonowania audiowizualnego.

III. MEDIA PUBLICZNE

Izba zgadza się z opinią, iż realizowanie misji przez media publiczne wymaga stabilnego finansowania tych mediów. Izba od kilkunastu lat przedstawia kolejnym parlamentom i rządowi bardzo konkretne rozwiązania i postuluje by media publiczne były finansowane wyłącznie z opłat abonamentowych, tak, aby realizowały one jedynie cele związane z misją publiczną. Jednocześnie Izba pragnie zwrócić uwagę KRRiT na toczące się prace związane

z nowelizacją ustawy o opłatach abonamentowych – w opinii Izby taki kształt projektu ustawy jest niezgodny z zasadą konstytucyjnej równości obywateli wobec prawa, a ujawnienie chronionych danych osobowych klientów płatnej telewizji narusza ich prawa konsumenckie, godzi w ochronę ich danych osobowych i prywatności, jako dobra osobistego. Dodatkowo nowelizacja w obecnym kształcie wprowadza rozwiązanie, które traktuje obywateli w sposób wybiórczy i ma dotyczyć tylko części społeczeństwa gdyż obejmuje tylko użytkowników płatnej telewizji, a nie dotyczy m.in. odbiorców NTC. Może wystarczy zobowiązać nadawców telewizji i radia do kampanii informacyjnej (co czyni TVP) o obowiązku opłacania abonamentu RTV, bo wielu odbiorców telewizji kablowej twierdzi, że już płacą jeden abonament i domniemają, że ich nadawca reguluje z nadawcami publicznymi stosowne opłaty. Sprawa nie dotyczy nadawców satelitarnych + bo tam jest zawsze dostęp do DVB T.

IV. OCHRONA PLURALIZMU W MEDIACH

Przepisy zapobiegające nadmiernej koncentracji w mediach jako element ochrony pluralizmu

Brak ochrony pluralizmu w polskim prawie mediów

Określanie pozycji znaczącej

Określanie udziału w łańcuchu wartości

Koncentracja krzyżowa

Zdaniem Izby fakt, że na rynku krajowym dostępnych jest około 250 kanałów reprezentujących zróżnicowane podejście do kwestii światopoglądowych, politycznych, religijnych, zatem trudno stwierdzić, że na rynku polskim pluralizm mediów jest zagrożony. Co więcej, mimo, iż na rynku polskim obecni są duzi gracze, to nadal funkcjonują również gracze lokalni, którzy obok graczy globalnych skutecznie konkurują o odbiorcę. A ze względu na fakt, iż finansują oni swoją działalność z głównie przychodów reklamowych stoi to w sprzeczności z tezą KRRiT, iż *na rynku reklamy telewizyjnej i radiowej, KRRiT zauważa również inne niekorzystne zjawisko polegające na ograniczeniu mniejszych podmiotów w dostępie do budżetów reklamowych poprzez dominującą rolę nadawców pełniących również funkcję brokerów reklamy. KRRiT uznaje, że ten obszar działalności także powinien podlegać regulacjom przeciwdziałającym nadmiernej koncentracji.*

Jeżeli KRRiT widzi potrzebę monitorowania rynku mediów pod kątem badania stopnia jego koncentracji i konkurencyjności, to w opinii Izby powinno to odbywać się we współpracy z UOKiK i odnosić się do zmian zachodzących w skali globalnej i przystosowania tych zmian do potrzeb odbiorców krajowych oraz powinno być poprzedzone kilkuletnim okresem obserwacji funkcjonowania tego aspektu rynku i analizie ewentualnych działań UOKiK w tym obszarze. Zwracamy uwagę, że jakikolwiek automatyzm w podejściu do progów koncentracji będzie przede wszystkim godził w spółki polskie, które nie utworzą swoich globalnych odpowiedników, aby uniknąć regulacji. To ostatnie rozwiązanie będzie natomiast skutecznie chroniło naprawdę duże koncerny globalne przed regulacją. W efekcie pogorszy to konkurencyjność spółek polskich względem spółek zagranicznych. Ponadto

warto wskazać, że pluralizm powinien być zapewniany poprzez koncesjonowanie programów o określonej treści i charakterze, a nie poprzez regulacje relacji właścicielskich.

V. NADZÓR REGULACYJNY

Samo- i współregulacja

Samo- i współregulacja zamiast przyszłych regulacji

W opinii Izby zbytnia regulacja rynku oraz regulacje nakładane jedynie na część rynku (podmioty działające na rynku polskim) nie spełniają swego celu, a jedynie utrudniają rozwój rynku i mogą blokować pluralizm w mediach, umożliwiając dominację graczy globalnych (działających na bazie koncesji i zezwoleń z innych państw).

Standardy i metody badań odbioru

Standardy i metody badań odbioru nie powinny być narzucane przez regulatora, bo de facto to rynek określa wymagania co do formatu i zasad jego badania. Zatem powinno pozostać to w gestii relacji umownych pomiędzy nadawcami (tzn. podmiotami finansującym badania), a niezależnymi podmiotami prowadzącymi badania, w ramach swobody zawierania umów i swobody działalności gospodarczej. Izba chciałaby wskazać, iż funkcjonujące obecnie standardy i metody badań odbioru są powszechnie akceptowane przez rynek i nie ma uzasadnienia do ich zmieniania na drodze regulacyjnej.

Należy objąć kontrolą urządzenia odbiorcze, ponieważ w poprzednim okresie wdrażania DVB T na rynku były sprzedawane olbrzymie ilości STB, niezgodnych z prawem np. SD (setki tysięcy Polaków musiało kupić odbiorniki ponownie kiedy TVP wyłączyło przekaz SD, i nadawało w HD). Nie możemy pozwolić ponownie na taką sytuację. Mamy przecież Instytut Łączności, ale ceny za taką certyfikację powinien regulować rynek.

Z wyrazami szacunku,

Jacek Silski

Prezes Zarządu